

فرایند رسیدگی به پرونده های سقط قانونی

با رویکرد به ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب ۱۳۹۹

ابلاغ قانون

ابلاغ قانون حمایت از خانواده و طرح جوانی جمعیت از سوی ریاست جمهوری در تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۴،
انتشار آن در روزنامه رسمی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۷،
لازم الاجرا بودن قانون طی ۱۵ روز پس از انتشار،
ابلاغ دستورالعمل اجرایی سازمان در تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۳

قانون حمایت از خانواده و طرح جوانی جمعیت ماده ۵۶

با استناد به ماده ۵۶ قانون موصوف، سقط جنین ممنوع بوده و از جرائم دارای جنبه عمومی می باشد و مطابق مواد (۷۱۶) تا (۷۲۰) قانون مجازات اسلامی و مواد قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، مستوجب مجازات دیه، حبس و ابطال پروانه پزشکی است.

نحوه درخواست

مادر صرفاً در مواردی که احتمال بدهد شرایط مندرج در قانون محقق می شود، می تواند درخواست سقط جنین را به مراکز پزشکی قانونی تقدیم نماید.

مکان اجرا

کلیه مراکز منتخب پزشکی قانونی در **مراکز استانها** مکلفند درخواست های واصله را دریافت ، بررسی و برای تعیین تکلیف نهایی فوراً و **ظرف یک هفته** از درخواست به **کمیسیون سقط قانونی** ارجاع نمایند.

اعضای کمیسیون سقط قانونی

کمیسیون مرکب از یک **قاضی ویژه**، یک پزشک **متخصص متعهد** و یک **متخصص پزشکی قانونی** در استخدام سازمان پزشکی قانونی، می باشد.

تخصص پزشک متخصص متعهد

مواردی که متخصص متعهد حاضر در جلسه کمیسیون از رشته بالینی مرتبط برخوردار باشد **تایید غیرقابل درمان بودن قطعی**

بیماری / ناهنجاری جنین و **یا خطر مرگ مادر** توسط ایشان صورت می گیرد. در غیر اینصورت و یا در صورت وجود ابهام،

مشاوره با یک متخصص بالینی مرتبط قبل از تشکیل جلسه کمیسیون انجام گردد.

از متخصصین بالینی شاغل در سازمان نیز می توان به عنوان متخصص متعهد استفاده نمود.

قاضی ویژه

مقام قانونی کمیسیون است که با ابلاغ ویژه از سوی رییس کل دادگستری استان برای مدت معین و معمولاً برای خارج ساعت اداری جهت حضور در جلسات کمیسیون سقط تعیین می شود و مسئولیت نظارت بر حسن اجرای مفاد قانون سقط و احراز حرج مادر و انشای رای نهایی با اعتبار حداکثر ۱۵ روز از تاریخ انشا اعم از موافقت یا مخالفت با رعایت اصل عدم جواز سقط در موارد تردید و اعلام آمار مربوطه وفق فرم محتوی اطلاعات ده گانه سامانه رایورز به اداره نظارت و هماهنگی کمیسیونهای دادگستری کل استان به عهده وی می باشد.

موارد قطعی صدور جواز سقط قانونی

حصول اطمینان از یکی از موارد زیر:

الف- در صورتی که **جان مادر** به شکل جدی در خطر باشد و راه نجات مادر منحصر در سقط جنین بوده و **سن جنین کمتر**

از چهار ماه باشد و نشانه ها و امارات ولوج روح در جنین نباشد،

ب- در مواردی که اگر جنین سقط نشود مادر و جنین هر دو فوت می کنند و راه نجات جان مادر منحصر در اسقاط جنین

است،

ج- چنانچه پس از اخذ اظهارات ولی، جمیع شرایط زیر احراز

شود:

رضایت مادر،

وجود حرج (مشقت شدید غیرقابل تحمل) برای مادر،

وجود قطعی ناهنجاری جنینی غیرقابل درمان، در مواردی که حرج مربوط به بیماری یا نقص در جنین است،

فقدان امکان جبران و جایگزینی برای حرج مادر،

فقدان نشانه و امارات ولوج روح،

کمتر از چهار ماه بودن سن جنین،

تبصره ۱- رای صادره **ظرف یک هفته** قابل اعتراض در شعبه یا شعب اختصاصی **دادگاه تجدیدنظر**، به ریاست قاضی یا قضات ویژه منصوب رئیس قوه قضاییه در این امر می باشد و دادگاه مذکور حداکثر ظرف یک هفته تصمیم خود را اعلام نماید.

تبصره ۲- بیمارستانهای مورد تایید پزشکی قانونی موظفند در موارد مجاز سقط، منحصرأ پس از دستور قاضی و احراز عدم امارات و نشانه های ولوج روح، سقط جنین را اجرا کنند و اطلاعات مربوط را با رعایت اصول محرمانگی در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (۴۵) این قانون ثبت و بارگذاری نمایند.

تبصره ۳- سازمان پزشکی قانونی اطلاعات مربوط به کلیه مراحل درخواست سقط تا نتیجه آن، اعم از دلایل درخواست دهنده، اعضای کمیسیون، صدور یا عدم صدور مجوز و دلیل صدور مجوز را با رعایت اصول محرمانگی، در پرونده الکترونیک سلامت بیمار و یا سامانه ماده (۵۴) این قانون ثبت و بارگذاری می کند و اطلاعات آن را هر سال در اختیار مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار می دهد.

تبصره ۴- چنانچه پزشک یا ماما یا داروفروش، خارج از مراحل این ماده قانونی وسایل سقط جنین را فراهم سازند یا مباشرت به سقط جنین نمایند علاوه بر مجازات مقرر در ماده (۶۲۴) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات های بازدارنده)، پروانه فعالیت ایشان ابطال می شود. تحقق این جرم نیازمند تکرار نیست.

مراحل رسیدگی

تشکیل پرونده برای تمام متقاضیان صدور مجوز همچنان با درخواست کتبی امضا شده مادر باردار و ممهور به اثر انگشت و احراز هویت دقیق وی صورت می گیرد. ارائه استعلام قضایی ضرورت ندارد.

احراز هویت، معاینه و بررسی مستندات پزشکی ارائه شده از سوی متقاضی (یا بستگان) در خصوص بارداری، سن بارداری، علت تقاضا (ناهنجاری/بیماری جنین و یا بیماری مادر) و درخواست و تکمیل مدارک موردنیاز در سریعترین زمان ممکن توسط پزشک قانونی معاین هر استان انجام و جهت ارائه به کمیسیون سقط قانونی آماده می گردد.

مسئولیت تعیین دقیق سن بارداری مادر به عهده پزشک قانونی معاین و یا منتخب عضو کمیسیون است (ممکن است پزشک قانونی معاین و عضو کمیسیون یک نفر و یا افراد متفاوتی باشند) و براساس دستورالعمل شماره ۱۸۲۵۰۹ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۸ صورت می گیرد؛

سونوگرافی های معتبر تعیین سن = ۱۳ هفته و ۶ روز- ۷ هفتهگی البته بهترین سونوگرافی ۷ تا ۱۰ هفتهگی می باشد

حداکثر سن مجاز سقط قانونی = ۱۸ هفته و پنج روز

احراز بارداری

احراز بارداری منوط به ارائه سونوگرافی مبنی بر وجود جنین دارای ضربان قلب در رحم مادر است.

مسئولیت **تبیین اولیه ناهنجاری / بیماری جنین یا بیماری مادر** بر مبنای مدارک ارائه شده و درخواست اقدامات تشخیصی-
آزمایشگاهی تکمیلی موردنیاز (بصورت مستقیم و یا با ارجاع به پزشک معالج یا آزمایشگاه مبدا) و توجه کامل مادر به لحاظ
رعایت سن مجاز بارداری برای صدور رای قضایی سقط قانونی نیز به عهده پزشک قانونی معاین است.

نحوه تشخیص قطعی ناهنجاری/بیماری جنین یا بیماری مادر براساس نامه شماره ۱۸۲۵۰۹ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۸ می باشد؛

ناهنجاریهای اسکلتی بر اساس دو سونوگرافی،

ناهنجاریهای قلبی بر اساس دو اکوکاردیوگرافی جنین و یا بر اساس یک سونوگرافی همراه با یک اکوکاردیوگرافی

ناهنجاریهای ژنتیک از نوع کروموزومی براساس آزمایش ژنتیک شامل تست سریع ، کاریوتایپ و CGHarray

بیماری مادر براساس بالین و پاراکلینیک و نظر متخصص مرتبط،

نقایص ژنتیکی مانند تالاسمی ماژور بر اساس بررسی ژن

در مواردی که مصداق بند "الف" و "ب" ماده ۵۶ است، اخذ اظهارات ولیِ جنین ضروری نمی باشد و درخواست و رضایت کتبی مادر باردار کفایت می کند.

احراز هویت ولی جنین با ارائه مدارک زوجیت یا در کمیسیون و توسط اعضا صورت می گیرد.

درخواست **اتباع بیگانه** همچنان قابل دریافت و بررسی بر مبنای روال سابق و با احراز هویت به وسیله کارت هویتی معتبر می باشد.

متقاضیان فاقد اوراق هویتی معتبر ضروری است در اسرع وقت نسبت به تامین و ارائه مدارک مورد نظر اقدام نمایند. لیکن در صورت عدم امکان تهیه اوراق هویتی و عدم دسترسی برخط به ثبت احوال و تنگی زمان برای صدور مجوز سقط، میتوان در هماهنگی با قاضی ویژه به تصویر اسکن شده مادر باردار بر روی رای قضایی و درج این جمله که " نامبرده مدعی فقدان مدارک هویتی بوده و خود را فرزند..... معرفی می نماید و صاحب عکس الصاقی فوق است " بسنده نمود.

برنامه ریزی لازم جهت تشکیل جلسات کمیسیون، تعداد و زمان جلسات، و نحوه تشکیل جلسات به ویژه جلسات اضطراری و موارد خارج از ساعت اداری و روزهای تعطیل به عهده اعضای کمیسیون گذاشته شده که در عمل به دلیل تعدد قضات ویژه و متخصصین متعهد و پزشکان قانونی در استانهای بزرگ مانند تهران قابلیت اجرا نداشته و عملاً برنامه ریزی توسط واحد معاینات انجام و به اطلاع اعضای کمیسیون رسانده می شود. لیکن در استانهاییکه اعضا فقط شامل سه نفر ثابت می باشد، برنامه ریزی کامل توسط ایشان مقدور است.

پزشک قانونی عضو کمیسیون لازم است به **موضوع پرونده** کاملا آگاهی داشته و آن را در جلسه کمیسیون به طور مبسوط و شفاف تشریح نماید.

حضور ولی و مادر در جلسات کمیسیون صرفاً در صورت صلاحدید و دستور قاضی کمیسیون ضرورت دارد.

پس از بررسی لازم در جلسه، قاضی ویژه کمیسیون رای خود را اعم از موافقت یا مخالفت با سقط با ذکر دلیل صدور یا عدم

صدور مجوز سقط صادر می نماید.

احراز حرج مادر بر عهده قاضی است.

در **مصادیق مادری** حرج موضوعیت ندارد.

«بِسْمِ اللَّهِ»

اداره کل پزشکی قانونی استان تهران
واحد معاینات سپهائی مرکز پزشکی قانونی سنندج مرکزی تهران

تاریخ: ۱۳۹۷/۱/۱۵
شماره: ۱۳۹۷۰۰۰۱۰۲

گردشکار : خانم آسیه فرزند با ارائه مدارک پزشکی و به شرح مندرج در پرونده به استناد بند الف ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت درخواست و رضایت خود را برای سقط جنین خویش تقدیم داشته است . این درخواست و اعلام رضایت از سوی آقای فرزند به عنوان ولی جنین مزبور به کمیسیون منعکس شده است . پس از تشکیل جلسه در تاریخ ۱۴۰۱/۱/۱۵ بررسی مستندات ابرازی و استماع اظهارات نامبردگان و با جلب نظر متخصصان عضو کمیسیون ، ختم رسیدگی در پرونده کلاسه ۷۲۰۰۰۱۰۲ اعلام و با استعانت از ذات قدس الهی و با تکیه بر وجدان و شرف به شرح زیر رای صادر می شود .

رای قاضی ویژه کمیسیون

در خصوص درخواست مورخ ۱۴۰۱/۱/۱۷ خانم آسیه فرزند با کد ملی ۰۰۶ مبنی بر سقط جنین ، با توجه به محتویات پرونده و به طور مشخص مستندات و مدارک پزشکی ارائه شده و تحصیلی ، معاینات انجام شده ، نظریه متخصصان مربوطه به شرح منعکس در صورتجلسه کمیسیون و اینکه حسب سونوگرافی صورت پذیرفته ، نامبرده در حال حاضر دارای حاملگی حدود ۱۴ هفته و ۵ روز از زمان شروع آخرین قاعدگی و براساس سونوگرافی معتبر می باشد و همچنین طبق آزمایشات و بررسی های پزشکی انجام شده ، مادر دارای سابقه DVT وسیع قلبی می باشد که ادامه بارداری را برای مادر توأم با خطر جدی جانی می نماید و راه نجات مادر منحصر در سقط جنین می باشد . ضمناً سایر شرایط مقرر در بند الف ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت احراز می گردد . از این رو با لحاظ اظهارات و اعلام رضایت اولیاء جنین مزبور ، با توجه به هفته بارداری و رعایت ضابطه عدم ولوج روح رای بر جواز سقط جنین با اعتبار حداکثر ۱۵ روز از تاریخ فوق صادر می شود . رای صادره ظرف مدت یک هفته با در نظر داشتن زمان ولوج روح از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در شعبه اختصاصی دادگاه تجدید نظر استان تهران می باشد . اط

قاضی ویژه کمیسیون ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده
و جوانی جمعیت در استان تهران
۱۷ / ۱ / ۱۴۰۱

«بسته قضایی»

اداره کل پزشکی قانونی استان تهران
واحد معاینات سرپایی مرکز پزشکی قانونی منطقه مرکزی تهران

تاریخ: ۳۱

شماره: ۱۴۴۹-۱۱۰۰

گردشکار: خانم فاطمه - فرزند . با ارائه مدارک پزشکی و به شرح مندرج در پرونده به استناد بند ج ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت درخواست و رضایت خود را برای سقط جنین خویش تقدیم داشته است . این درخواست و اعلام رضایت از سوی آقای _____ به عنوان ولی جنین مزبور به کمیسیون منعکس شده است . پس از تشکیل جلسه در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۳۱ بررسی مستندات ابرازی و استماع اظهارات نامبردگان و با جلب نظر متخصصان عضو کمیسیون ، ختم رسیدگی در پرونده کلاسه ۱۴۴۹-۱۳۱/۷۲۰۰ اعلام و با استعانت از ذات قدس الهی و با تکیه بر وجدان و شرف به شرح زیر رای صادر می شود .

رای قاضی ویژه کمیسیون

در خصوص درخواست مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۳۰ خانم فاطمه فرزند _____ با کد ملی _____ صبنی بر سقط جنین ، با توجه به محتویات پرونده و به طور مشخص مستندات و مدارک پزشکی ارائه شده و تحصیلی ، معاینات انجام شده ، نظریه متخصصان مربوطه به شرح منعکس در صورتجلسه کمیسیون و اینکه حسب سونوگرافی صورت پذیرفته ، نامبرده در حال حاضر دارای حاملگی حدود ۱۸ هفته و ۲ روز از زمان شروع آخرین قاعدگی و براساس سونوگرافی معتبر می باشد و همچنین طبق آزمایشات فنی معموله (اکوکاردیوگرافی) جنین وی مبتلا به ناهنجاری قطعی جنینی غیر قابل درمان به نام بیماری پیچیده قلبی از نوع تک بطنی و جابجایی عروق بزرگ PH و VSD و LTGA و SV می باشد و در صورت تولد نوزاد مبتلا به ناهنجاری مذکور خرج مادر قطعی است .

لذا با احراز شرایط مقرر در بند ج ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و با لحاظ اظهارات و اعلام رضایت اولیاء جنین مزبور ، رای بر جواز سقط جنین موصوف با توجه به هفته بارداری و رعایت ضابطه عدم ولوج روح با اعتبار حداکثر ۶ روز از تاریخ فوق صادر می شود . رای صادره ظرف مدت یک هفته با در نظر داشتن ولوج روح از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در شعبه اختصاصی دادگاه تجدید نظر استان تهران می باشد / الف

قاضی ویژه کمیسیون ماده ۵۶ قانون حمایت از خانواده

سید علی محمد در استان تهران

۱۴۰۱/۱۱/۳۱

